

Inhoud

	pagina
Voorwoord	2
Weersomstandigheden	4
Bosuilen	4
Stenuilen	5
Kerkuilen	5
Gebied gemeente Meppel	7
Gebied Hoge Land	8
Gebied Mastenbroek	9
Velduilen	12
Weidevogels	14
Nijeveen	14
Wanneperveen	14
Barsbeek	16
Nestkastjes	17
Visdiefjes	18
Bodelaeke	23
Bijeneters	26
Zwaluwen	30
Natuurwerkdag	32
Torenvalken	34

Voorwoord

Het afgelopen seizoen was bijzonder te noemen. Het aanhoudende zachte weer tijdens het vroege voorjaar had een grote invloed op de ontwikkelingen in de natuur. Al vroeg in het seizoen begonnen de bomen en struiken uit te lopen. Graslanden zagen er groen uit. Eind maart werden er al meldingen gedaan van de eerste eieren van mezen, merels en meerkoeten. Dit was beduidend vroeger als voorgaande jaren. Kortom had het vroege voorjaar een grote invloed op het broedseizoen van bepaalde vogelsoorten. Trekvogels kunnen bijv. in Afrika de Nederlandse weersomstandigheden niet inschatten en komen netjes op hun normale tijd van het jaar ons land binnen om vervolgens aan het broedseizoen te beginnen. Weidevogels waren bijv. niet veel eerder in het seizoen dan andere jaren. Uilen daarentegen begonnen wel veel eerder in het jaar met hun broedseizoen.

Aan de vooravond van het broedseizoen komen veel vragen naar boven. Hoe zal het dit seizoen gaan met bijv. de weidevogels, visdiefjes, uilen, zwaluwen? Komen de bijeneters terug naar hun broedlocatie van de voorgaande jaren? Kortom blijft het voorjaar een boeiend seizoen met veel vragen die wij na verloop van het seizoen beantwoord zien. Dat het seizoen in september wat betreft de kerkuilen nog niet afgelopen was, konden wij in de verste verte niet voorspellen. Er blijft altijd één antwoord staan, namelijk het gaat altijd anders dan wat wij dachten. Elk jaar kan verschillen met de voorgaande jaren. Wij kennen tegenslagen en successen. Dat is een gegeven dat elk jaar weer terug keert. Hier hebben wij mee leren omgaan en daarom is dat ook de reden om door te gaan met deze prachtige hobby.

De natuur en dan vooral de fauna zijn onderhevig aan verschuivingen. Bodembroeders zoeken een veilige plaats om te broeden. Met name de laatste jaren zien wij een toename van het aantal soorten predatoren. Bijvoorbeeld steenmarters hebben de afgelopen jaren Nederland gekoloniseerd. In veel gebieden zorgen predatoren ervoor dat vogels verdwijnen en naar elders vertrekken. Dit zal in de toekomst leiden tot andere hoeveelheden broedvogels in bepaalde streken dan dat wij gewend zijn. Het is natuurlijk wel een gegeven dat , wanneer je actief

bent met bijv. steenuilen of weidevogels, je tegen teleurstellingen aan kunt lopen. Bepaalde predatoren zorgen ervoor dat de broedsuccessen achterwege blijven. Door de aanwezigheid van de vele nestkasten voor diverse vogelsoorten is dit meetbaar. Broedlocaties op natuurlijke plaatsen zoals holle bomen zijn moeilijker om te controleren. Een gegeven is wel dat vogels zoals meeuwen, scholeksters, kleine plevieren en visdiefjes daken opzoeken om op deze manier te ontkomen aan predatoren. Geïsoleerde gebieden zoals eilandjes kunnen om dezelfde reden ook rekenen op vele broedvogels in het voorjaar. Hoe dit in de toekomst gaat ontwikkelen, kunnen wij natuurlijk moeilijk inschatten. Daarom is vooral voor de komende jaren belangrijk de ontwikkelingen in Nederland op de voet te volgen en te kijken naar de processen, die momenteel plaats vinden en wat de gevolgen zijn op langere termijn.

De politieke ontwikkelingen in Nederland werken echter niet mee als je gaat denken over ons vrijwilligersbestand. Doorwerken tot een leeftijd van 67 jaar is nu een gegeven. Toen wij in 1996 begonnen met het beschermen van weidevogels, waren er vrijwilligers op een leeftijd van 57, die zich bij ons aansloten omdat ze gestopt waren met hun werkzame leven bij een bedrijf. Dat is in vergelijking met de huidige situatie natuurlijk een groot verschil. Als wij dus kijken naar ons vrijwilligersbestand dan zien wij dat de grijze haren of zelfs geen haren de boventoon voeren. De samenleving is veranderd en dat heeft invloed op tal van verenigingen . Voor jonge mensen ontbreekt de tijd meestal om zich in te zetten voor verenigingen in welke vorm dan ook. Ook bij Vliegvlug is dit een gegeven. De mensen, die echter wel actief zijn in de natuurwereld, genieten elk jaar weer van de door hun inspanningen behaalde resultaten.

Hilbert Folkerts
Voorzitter VWG Vliegvlug

Weersomstandigheden

De weersomstandigheden in het vroege voorjaar hebben grote invloed op de aanvang van het broedseizoen van de Nederlandse vogels. Ik geef u dan ook een kort overzicht van de weersomstandigheden in het voorjaar.

De maand februari was zeer zacht, vrij zonnig met een normale hoeveelheid neerslag. De gemiddelde temperatuur bedroeg 6,5 graden, normaal is dat 3,3 graden. Wij hadden slechts één vorstdag tegen 13 vorstdagen normaal. De neerslag bedroeg 56 mm..

Maart was zeer zonnig, zacht en droog. Op 9 maart steeg het kwik in het zuiden en oosten van ons land al boven de 20 graden. Eind van de maand werden in het hele land temperaturen gemeten van boven de 20 graden. De gemiddelde temperatuur bedroeg 8,4 graden, normaal is dat 6,2 graden. De neerslag was slechts 26 mm..

April was zacht te noemen met een normale hoeveelheid zonuren en neerslag. De eerste tien dagen van de maand april waren zeer zacht. Het leek wel zomer. De gemiddelde temperaturen bedroeg 12,1 graden tegen normaal 9,2 graden. De neerslag bedroeg 38 mm..

Mei had een normaal aantal zonuren en temperaturen, maar had veel neerslag. De gemiddelde temperaturen waren 13,2 graden tegen 13,1 normaal. Van 6 mei tot 15 mei viel er veel neerslag. De gemiddelde hoeveelheid neerslag was 98 mm. tegen 61 mm. normaal.

Uilen

Bosuilen

Een paar jaar geleden zijn er enkele nestkasten voor bosuilen op de Havelterberg opgehangen. Vorig jaar hadden wij een broedgeval. Door het plaatsen van een hindernistoestel, die een onderdeel uitmaakte van de survivalrun in Havelte, verliep de controle van deze nestkast door steeds aanwezige deelnemers aan deze tocht niet volgens onze geplande procedure. Om verdere verstoring tegen te gaan zijn latere controles

uitgebleven. Na het opruimen van de hindernisbaan hebben wij de nestkast gecontroleerd maar waren de jongen reeds uitgevlogen. Door het zachte voorjaar van dit jaar hebben wij de nestkast op 28 februari gecontroleerd en troffen een broedende bosuil aan. De tweede week van maart troffen wij jonge uilen aan en op 26 maart zijn er 4 jonge bosuilen geringd. In een andere kast zat wel een bosuil maar tot een broedgeval is het niet gekomen. In een derde kast werd evenals vorig jaar braakballen aangetroffen maar ook sporen van aanwezigheid van marterachtigen. Waarschijnlijk werd en wordt deze kast af en toe bezocht door een boommarter. Dit kan de reden zijn dat deze nestkast nog niet tot een broedgeval geleid heeft.

Steenuilen

Op de Veendijk troffen wij het broedpaartje, wat al jaren aanwezig was op een locatie, dit jaar niet meer aan. Ook in de naburige opgehangen nestkasten waren geen steenuilen aanwezig. Zoals in het jaarverslag van vorig jaar vermeld, was een paartje tot broeden gekomen in Nijeveen. Dit nest zat onder een nokplaat van een schuur en was voor controles onbereikbaar. Daarom is er vorig najaar in de directe omgeving een nestkast opgehangen. Nu is het altijd spannend of je de steenuiltjes kunt verleiden om hun oude nestplaats in te laten ruilen voor de opgehangen nestkast. Tijdens een controle in mei bleek al gauw dat het ons gelukt was. Wij troffen maar liefst 6 jongen aan.

In Mastenbroek hadden wij dit jaar geen steenuilen in de nestkasten zitten. Wel hebben wij drie territoria vast kunnen stellen.

Kerkuilen

Na het slechte broedseizoen van vorig jaar, wat ongetwijfeld te maken had met het koude voorjaar, waren wij heel benieuwd naar het broedseizoen van dit jaar. In tegenstelling met vorig jaar hadden wij nu te maken met een zacht voorjaar. Al vrij gauw bleek dit een bijzonder jaar te worden voor de kerkuilen. In mei kregen wij al mailtjes over het aanwezig zijn van veel en grote jongen in nestkasten. Hieruit bleek dus

Jonge kerkuilen

dat de kerkuilen beduidend vroeger in het seizoen waren begonnen met de eileg. Normaal gesproken beginnen wij de tweede week van juni met de controles van de nestkasten. Uit de ontvangen berichten zou het kunnen zijn dat wij te laat konden zijn om dan nog jongen aan te treffen. Dus zijn wij dit seizoen op 22 mei begonnen met het controleren. Dat dit een noodzaak was bleek al bij de eerste controle in Nijeveen. Grote- en veel jongen troffen wij aan in de nestkasten. Dit kwam dus overeen met de berichtgevingen van een paar andere werkgroepen. De volgende dagen hebben wij de rest van de nestkasten in ons werkgebied gecontroleerd. Hieruit bleek dat wij niet veel broedgevallen meer hadden dan vorig jaar, maar dat ze in de meeste gevallen veel vroeger waren begonnen met het broedseizoen en dat er in de bewoonde nestkasten veel jongen aanwezig waren. Toch hadden wij hier ook weer uitzonderingen omdat in een paar gevallen de uilen niet

afweken van de voorgaande jaren en wij zelfs in juli nog een nestkast aantreffen met eieren.

Door deze ontwikkelingen, wat duidde op de aanwezigheid van veel muizen, konden wij wel eens voor een uitzonderlijk goed uilenjaar staan. Het was dus ook zaak om vanaf juli maar te beginnen met de tweede controle van al onze kerkuilenkasten. Bij goede muizenjaren komt het voor dat de uilen overgaan tot een tweede of zelfs een derde broedgeval. Een derde broedgeval komt echter zelden voor maar dit jaar zou het erin kunnen zitten. In de geschiedenis van onze kerkuilenbescherming hebben wij slechts in al die jaren vier keer te maken gehad met een tweede broedgeval. Onze voorgevoelens waren echter juist want bij het schrijven van dit artikel in september hadden wij dit seizoen maar liefst zeven tweede broedgevallen en zelfs een derde. In vier nestkasten waren nog jongen aanwezig en ook drie zelfs nog met eieren. Dit seizoen is dus zelfs in oktober niet afgelopen.

Gebied gemeente Meppel

Bij de familie Oosterveen troffen wij op 22 mei maar liefst zeven grote jongen aan. Ter vergelijking; nog nooit hebben wij zo'n groot aantal jongen aangetroffen in een nestkast. Na het ringen van de jongen door naar het volgende adres, de familie Versluis. Tijdens deze controle vloog bij het openen van het deksel van de nestkast een uil de schuur in. Deze was de vliegkunst nog niet 100% machtig en was dus duidelijk een jonge uil. Daar de nestkast zich in een caravanstalling bevond, was het niet de bedoeling om de uilen hier rond te laten vliegen en was de nestkast zo geplaatst dat de uilen alleen maar naar buiten konden vliegen en niet de stalling in. Het was dus zaak om de jonge uil in de stalling te vangen en terug te plaatsen in de nestkast. Na een zoektocht van een uur hadden wij de uil niet gevonden en staakten wij het zoeken. Twee dagen later trof de eigenaar van het pand de uil aan in de aangebouwde garage. Hij was hier ingekomen door een gaatje in een tussen de caravanstalling en de garage geplaatste muur. Hij had de twee dagen wonderbaarlijk goed doorstaan want hij vloog door de openstaande deur naar buiten. In de kast bleken ook nog twee uilen aanwezig te zijn. Ook bleken er nog een paar eieren aanwezig. Waren

deze eieren niet uitgekomen of waren het eieren van een tweede legsel. In ieder geval bleek wel dat wij op dit adres te laat waren om het juiste aantal jongen vast te stellen. Daar het ondertussen te laat geworden was voor nog een controle van een nestkast of nestkasten werd de volgende avond de controle weer opgepakt. Ook nu troffen wij in twee nestkasten zeven jongen aan en één met zes jongen. Doordat de jongen al op het punt van uitvliegen stonden, hebben wij deze gelijk geringd. In juli toch nog maar even de nestkasten gecontroleerd, waar tijdens de eerste ronde niets aangetroffen werd, maar dit leverde geen extra broedgevallen op. In het begin van de maand augustus maar weer op pad om de kasten te controleren op evt. tweede broedsels. Bij de familie Versluis troffen wij vijf grote jongen aan. Daar wij tijdens de eerste controle te laat waren, kunnen wij niet exact zeggen hoeveel jongen hier uitgevlogen zijn, maar het zou ons niet verbazen dat het er minimaal tien geweest moeten zijn. Ook troffen wij bij een tuinderij in Kolderveen nu voor de eerste keer twee eieren aan. Dit broedgeval was dus laat in het seizoen te noemen. Bij de familie Fokkema, Huls en een leegstaande boerderij werden begin augustus geen tweede broedsels aangetroffen.

Gebied 't Hoge Land

Deze regio week af van de ontwikkelingen in de rest van ons werkgebied. Wij troffen hier twee nestkasten aan met zes jongen en één met vier jongen. Dit zou je slecht kunnen noemen maar dit week niet zoveel af van de voorgaande jaren. Een bijzonderheid was wel dat bij een boerderij in mei een controle gepland was. Door omstandigheden was deze boerderij in het najaar van 2013 in andere handen overgegaan. De vorige eigenaar had wel verteld over de aanwezigheid van de uilenkast en dat er vanzelf wel mensen kwamen voor de controles. De nieuwe eigenaar had echter activiteiten vernomen in de nestkast en besloot een kijkje te nemen. Voor de eerste keer in zijn leven zag hij jonge uilen en besloot actie te ondernemen in de vorm van het inschakelen van de uilenwerkgroep. Door het niet bekend zijn of het kwijt zijn geraakt van een telefoonnummer of mailadres van onze werkgroep schakelde hij de werkgroep van Flevoland in. Toen wij op de willekeurige avond bij dit adres verschenen, kregen wij van de nieuwe

eigenaar te horen dat wij vroeg waren, want de afspraak was 20.00 uur en wij waren er om 19.30 uur. Daar wij van geen afspraak wisten omdat ons bezoek niet aangekondigd was, werd het duidelijk dat hij de verkeerde werkgroep gebeld had. Zeer toevallig was dat wij op precies dezelfde avond ook hier aanwezig waren. Inderdaad verscheen een zestal personen van de werkgroep Flevoland om 20.00 uur. Een bijzondere samenloop van omstandigheden. Op 27 augustus werd deze nestkast opnieuw bezocht en nu troffen wij vijf eieren aan. Dus ook op deze locatie een tweede broedgeval. In september maar weer een paar nestkasten gecontroleerd. Ook nu troffen wij weer een nestkast aan met drie eieren. Dit was ook een tweede broedgeval.

Mastenbroek

De resultaten van de controles in de polder gaf een enigszins afwijkend beeld. In mei konden wij slechts bij van Rees de jongen ringen. Op een viertal andere adressen waren wel jongen aanwezig, maar nog te klein, zodat er nog een volgende controle gepland moest worden. Deze controle werd in juni afgewerkt in de vorm van het ringen van de jonge uilen, zodat wij dachten in deze regio klaar te zijn. Het bleek echter heel anders te lopen. Bij de nacontroles in de polder Mastenbroek in augustus troffen wij op maar liefst twee adressen opnieuw jongen aan en bij van Rees lagen er drie eieren in de nestkast. Wij gingen er vanuit dat ook bij van Rees een tweede broedgeval aanwezig was. Het personeel van dit bedrijf is ons altijd zeer behulpzaam bij de controle want de nestkast hangt op zeker elf meter hoog en wordt met behulp van een aanwezige hoogwerker gecontroleerd. Een werknemer vertelde dat hij in juli in een naburige loods een ongeringd dood jong van ongeveer drie weken oud op de grond had gevonden. Daar de jongen van de eerste controle al lang moesten kunnen vliegen, was het ons in eerste instantie een raadsel waar dit jong vandaan kwam. Boven de vindplaats van het dode jong was een spandoek opgehangen en het was ons ook bekend dat achter dit doek regelmatig kerkuilen verbleven. Hier dus ook maar even gekeken of er toevallig ook jongen aanwezig waren maar wij troffen hier niets aan. Een vreemd voorval dus. Op 26 mei

hebben wij de aanwezige jongen geringd. Voordat deze konden uitvliegen, moesten ze nog ongeveer drie weken in de nestkast verblijven. Vanaf de derde week van juli zou er dan in de nestkast een vervolg legsel geproduceerd kunnen worden. Wij hadden dan in augustus hier jongen moeten aantreffen en geen drie eieren. Onze conclusie is dan ook dat, terwijl de jongen in mei in de nestkast zaten, het vrouwtje in de naburige loods al was overgegaan tot de eileg. Het mannetje kon door de aanwezigheid van veel muizen waarschijnlijk makkelijk de jongen in zijn eentje voeren, zodat het vrouwtje voor de tweede keer achter het spandoek haar eieren uitbroedde. Dit verklaart de aanwezigheid van het jong, die naar beneden was gevallen. Dit broedgeval hebben wij dus volledig gemist. Het verklaart ook de aanwezigheid van de drie eieren in de nestkast want dit is namelijk het derde broedsel. Een zeer bijzonder voorval.

Resultaten totale werkgebied;

Naam	ringdatum	aantal jongen
Oosterveen	22 mei	7
Versluis	22 mei	zeker drie jongen
Fokkema	23 mei	7
Huls	23 mei	7
Woningstichting	23 mei	6
Van Rees	26 mei	5
Klaver	30 mei	7
Roskam	3 juni	6
v.d. Vegte	3 juni	6
Pelleboer	12 juni	3
Aalberts	12 juni	6
Moed	12 juni	7
Kamp	17juni	4
Versluis	22 juli	5 (tweede broedgeval)
v.d. Linde	23 juli	6
Lub	1 augustus	5
Nijboer	9 september	7

v.d. Vegte	9 september	7 (tweede broedgeval)
Aalberts	19 september	0 (tweede broedgeval)
Van Rees	19 september	0 (derde broedgeval)
Lechaim	27 september	6
Huls	8 oktober	3 (tweede broedgeval)
Roskam	10 oktober	0 (tweede broedgeval)
Klaver	10 oktober	0 (tweede broedgeval)
Pelleboer	6 november	5 (tweede broedgeval)

Van de eerste legsels zijn er 98 jongen uitgevlogen. Dit is een gemiddelde van 5,8 jongen per nest. Van de tweede legsels zijn er 20 jongen uitgevlogen. Het totaal van vorig jaar was 27 jongen met een gemiddelde van 2,4 jongen per nest.

Overzicht van de ontwikkelingen van de kerkuilen in ons werkgebied van de afgelopen tien jaar.

Jaar	aantal broedgevallen	aantal jongen	gemiddeld per nestkast
2004	14	44	4,3
2005	17	49	2,9
2006	12	25	2,1
2007	25	111	4,5
2008	26	69	2,8
2009	12	35	2,9
2010	12	32	2,7
2011	16	56	3,5
2012	19	56	2,9
2013	11	27	2,4
2014	25	118	4,7

In de jaren 2007 hadden wij evenveel broedgevallen als dit jaar. Dit heeft enige toelichting nodig want de nestkasten of broedgelegenheid bij Natuurmonumenten aan de Reeënweg, van der Linde en Schoemaker

in Kolderveen, Meyerman en de Boer in Nijeveen, Floor, Hofte, Voerman en Haasjes op 't Hoge Land en Buit in de Mastenbroek zijn verloren gegaan door een verbouwing, sloop of andere oorzaak. Op deze locaties hadden wij in de jaren 2007 en 2008 broedgevallen. Met minder nestlocaties in 2014 hebben wij nu in vergelijking met die jaren dus een veel beter resultaat.

In de maand oktober kunnen wij dus nog volop aan de gang in ons werkgebied. Wij zijn dan ook zeer benieuwd wat er van deze late broedsels in deze regio terecht komt. Mochten de weersgoden mee zitten, dan stevenen wij op een record jaar af wat betreft het aantal jonge uitgevlogen uilen.

Velduilen

Deze uilensoort staat de laatste jaren zwaar onder druk in Nederland. Normaal gesproken broeden ze alleen nog op de Waddeneilanden. Hun aantal werd in Nederland op ongeveer dertig broedgevallen geschat. In het vroege voorjaar echter werden op veel plaatsen in Nederland velduilen waargenomen. Dit had ongetwijfeld te maken met het voorkomen van veel muizen. In de voorgaande jaren konden wij af en toe te maken krijgen met de aanwezigheid van een paartje velduilen. Ook in de Barsbeek was wel eens een paartje aanwezig. Ze schijnen hier in een grijs verleden ook wel gebroed te hebben. Er is namelijk ooit een nest gevonden met drie eieren. Het eindresultaat van dit legsel is echter onduidelijk. Ook in de Wieden is regelmatig sprake van het voorkomen van velduilen. Maar of deze tot broeden zijn overgegaan blijft een vraag. Dit voorjaar echter zag het er anders uit. In de polder Mastenbroek werden vijf paren aangetroffen (sommige berichten spreken zelfs over zeven paren). Deze zijn ook tot broeden overgegaan. Drie legsels hiervan zijn echter mislukt. Wat de andere twee legsels gedaan hebben is tijdens het schrijven van dit artikel nog onbekend. Ook in het Staphorsterveld schijnt of schijnen er velduilen gebroed te hebben. Bij de controles van de kerkuilenkasten in de Barsbekerbinnenpolder werden geen uitzonderlijke broedsels

aangetroffen, wat er dus op duidde, dat het muizenbestand hier normaal was. Ook de predatie van de vos op weidevogelnesten zou een indicatie kunnen zijn van niet te grote muizenpopulaties. Het is dan ook niet vreemd dat in de Barsbekerbinnenpolder dit jaar ondanks de positieve geluiden uit de aangrenzende polder Mastenbroek geen velduilen werden waargenomen. In de polder Mastenbroek troffen wij wel grote legfels aan van kerkuilen. Ook het aantal tweede legfels in dit gebied duidde aan dat het muizenbestand in tegenstelling tot de aangrenzende polder Barsbeek hier veel beter was. Dit verklaart ook de aanwezigheid van de velduilen in de polder Mastenbroek. Door de aanwezigheid van veel muizen zijn ze tot broeden overgegaan.

Jonge velduilen (foto Romke Kleefstra)

Wanneer de gegevens vanuit heel Nederland verwerkt zijn, zouden wij weleens een aantal broedparen van velduilen kunnen noteren, die wij in jaren niet meegemaakt hebben.

De laatste berichten zijn dat er op het vaste land van Friesland zeker 40 paren hebben gebroed. Met de eilanden erbij staat de teller op zeker 50 broedparen in deze provincie. In Eemland zijn zeker 3 paar velduilen tot broeden gekomen en op Schouwen-Duivelland 2 paren. Een bijzonder goed jaar dus voor de velduilen in Nederland.

Weidevogels

Dit seizoen hebben Klaas Tuut, Jans Bijker, Henk Boer, Hendrik Withaar, Jelmer Bakker en Hilbert Folkerts zich bezig gehouden met het beschermen van de weidevogels in deze regio. In het algemeen kunnen wij op de Barsbeeker polder na terug kijken op een redelijk seizoen. Al vroeg in het seizoen werden de eerste Kievitsnesten gevonden.

In **Nijeveen** werden deze vooral op het bouwland aangetroffen. In tegenstelling tot de voorgaande jaren bleef de predatie beperkt. In het noordelijke gedeelte tegen onze provinciegrens aan verdwenen veel nesten. De predator was hier duidelijk vast te stellen, namelijk schoenmaat 46. Dit is een kwalijke ontwikkeling omdat de vroege legsels dit jaar de kans hadden om voor de werkzaamheden aan hun eieren uit te broeden. Ook vonden wij in dit gebied een paar gruttonesten. Helaas wilde de desbetreffende boer geen medewerking verlenen om de legsels te sparen tijdens zijn werkzaamheden, zodat de gruttonesten tijdens het maaien verloren zijn gegaan.

Resultaten;

Kievit	25
Gele kwikstaart	4
Wilde eend	1

Uitkomstpercentage van de nesten bedroeg dit jaar 88,46%.

In **Wanneperveen** werden ongeveer een gelijk aantal nesten van de Kievit gevonden als vorig jaar. Positief is te vermelden dat de samenwerking met de boeren hier goed is.

Vorig jaar bleek in een gebiedje aan de Zomerdijk veel weidevogels voor te komen. Voorheen trof je hier geen of nauwelijks vogels aan. Door de aanleg van een aangrenzende hoogwaterzone bleek, dat dit gebied een enorme aantrekkingskracht uitoefende op de weidevogels. In de aangrenzende percelen van het hoogwatergebied kwamen nu kievit, tureluur, scholekster en graspieper voor. In de weilanden, die verder verwijderd liggen van de hoogwaterzone, kwamen geen weidevogels meer voor. Jelmer Bakker en Hilbert Folkerts hebben in overleg met de eigenaar van de percelen de nesten opgezocht en gemarkeerd. In dit gebiedje van slechts vier percelen en nog geen tien hectare groot werden de nesten van kieviten, tureluurs, scholekster en graspiepers gevonden. Daar dit gebiedje aan De Wieden grenst, waren wij in eerste instantie bezorgd voor predatie, maar dit bleek hier niet aan de orde. Wel zijn een paar nesten door waarschijnlijk ganzen plat gelopen. Door overleg met de boer, is het beweiden van de percelen op een zodanige manier verlopen, dat het vee alleen in de weilanden kwam, waar de nesten al uitgekomen waren. Waren er nog nesten aanwezig, dan werd het vee in een andere kavel los gelaten.

Resultaten

Kievit	48
Tureluur	5
Scholekster	1
Graspieper	2

Inclusief Bodelaeke zijn er in Overijssel totaal aan nesten gevonden;

Bontbekplevier	3
Graspieper	2
Kievit	53
Kleine plevier	8
Kuifeend	15
Scholekster	5
Tureluur	12
Visdief	11

Het uitkomstpercentage van Overijssel bedroeg 71,56%.

wulpenest

Barsbeek

Deze polder is uitermate geschikt voor bijna alle soorten weidevogels. Door zijn inrichting, een kruidenrijk grasland, een redelijk hoge grondwaterstand, mozaïek beheer en deels extensieve beweiding zou dit gebied eldorado kunnen zijn voor weidevogels. Niet alleen de gangbare weidevogels, maar ook de talingen, slobenden enz. moeten hier qua biotoop kunnen nestelen.

Deze polder heeft echter al jaren last van een hoge predatie door o.a. vossen. Door de aanwezigheid van predatoren zag je de aantallen broedvogels daarom ook sterk teruglopen. Ook dit jaar haalden wij niet meer aan de aantallen van vorig jaar. Vooral de Kievit en grutto gingen

sterk in aantallen terug. Van de eenden troffen wij in het voorjaar nog wel enkele soorten aan, maar in het verloop van het seizoen zagen wij deze vertrekken. Ook jonge eenden werden er nauwelijks gezien. Tijdens een alarmtelling (door alarmerend gedrag van vogels weet je dat er jongen aanwezig zijn) eind mei kwamen wij op nog slechts tien gruttoparen met jongen.

jaar	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
kievit	72	78	68	125	81	69	45	41	54	19
tureluur	9	5	3	21	17	21	24	8	6	6
wulp	7	7	5	11	14	8	16	5	9	9
scholekster	-	-	7	3	8	6	4	3	6	2
grutto	34	44	37	58	66	60	52	28	19	16
zomertaling	-	3	1	5	6	4	5	4	3	2
wintertaling	2	-	2	3	3	4	4	6	3	1
krakeend	7	10	9	8	9	8	8	8	9	7
slobeend	4	9	11	16	17	12	13	8	9	5
Wilde eend	26	-	-	13	12	6	10	13	2	2
graspieper	124	70	63	56	47	69	62	48	74	74
veldleeuwerik	7	9	5	5	7	8	10	6	9	8
kwartel	-	-	5	7	8	6	9	4	6	6
Kwartelkoning	1?	-	-	-	-	-	-	-	-	-
watersnip	4	3	4	4	4	-	-	-	-	1
kemphaan	1?	-	-	1?	-	-	-	-	-	-

Totalen 297 238 220 336 299 281 262 182 209 158

Uit bovenstaand overzicht blijkt duidelijk de sterke afname van het aantal broedparen van de kievit. Ook het aantal grutto's is nog nooit zo laag geweest. Dat het totaal aantal broedvogels nog op 158 uitkomt, is te danken aan de tientallen graspiepers. Deze kleine vogels zijn voor predatoren waarschijnlijk niet interessant of moeilijker te vinden.

Wanneer deze trend zich doorzet kunnen wij verwachten dat, ondanks het feit dat het voor weidevogels een goed gebied is, binnen een paar jaar de weidevogels hier nagenoeg verdwenen zijn.

Weidevogelreservaat Wanneperveen-Giethoorn

Dit reservaat kunnen wij grofweg opdelen in twee gedeelten. Het zuidelijke deel is gelegen tussen Wanneperveen, De Bramen en de Gasthuisdijk en het noordelijke gedeelte tussen De Bramen, de Auken en de Gasthuisdijk. Dit gebied herbergt geen grote dichtheden aan gangbare weidevogels zoals grutto en kievit, maar door zijn hoge waterstand en extensief beheer komen hier wel veel kritische soorten zoals bijv. watersnip, zowel zomer- als wintertaling en slobeend voor. In dit gebied wordt al jaren de aantallen broedvogels en hun broedresultaten bijgehouden door Obe Brandsma. Dit jaar waren de resultaten in het gebied bij De Bramen goed te noemen.

Resultaten;

Kievit	140
Grutto	40
Wulp	30
Tureluur	35
Slobeend	40
Krakeend	10
Zomertaling	15
Wintertaling	1
Watersnip	35
Graspieper	70
Gele kwikstaart	10

Nestkastjes

Dit jaar hebben Henk van der Waal, Ben Geel, Fred de Groot en Hilbert Folkerts de controles van de nestkasten uitgevoerd. Ook bij deze controles bleek dat vooral de mezen eerder in het voorjaar begonnen

waren met de eileg. In eerst instantie gingen wij ervan uit dat dit gegeven weleens van invloed zou kunnen zijn op de bonte vliegenvangers. Daar deze in de wintermaanden in Afrika verblijven, is het voor hen niet mogelijk om op de hoogte te zijn van het zachte voorjaar in Nederland. Normaal is april de maand om de eerste bonte vliegenvangers waar te nemen. Dit jaar echter waren de meeste nestkasten in april al bezet door de mezen. Het zou dus kunnen zijn dat de vliegenvangers problemen konden krijgen met de voorhanden zijnde broedgelegenheid. Ook was de vraag of de piek van de rupsen ook eerder in het jaar was, dat zou kunnen inhouden dat de bonte vliegenvangers dit misten. Hierdoor zou voedselschaarste kunnen optreden, zodat het veel moeilijker zou zijn om de jongen te kunnen voeren. Achteraf bleek dit mee te vallen omdat wij geen overdreven sterfte van jongen hebben aangetroffen. Alleen in vergelijking met de voorgaande jaren hadden wij wel beduidend minder broedgevallen. In zekere zin werd ons vermoeden dus wel bevestigd. In 2012 hadden wij 39 broedgevallen, in 2013 37 broedgevallen en dit jaar slechts 20. Dit is dus een forse afname van het aantal broedparen. Hoe het met de bezetting van de nestkasten van de omliggende werkgroepen vergaan is weten wij op het moment van schrijven van dit artikel nog niet.

Totalen

Koolmees	46 broedparen
Pimpelmees	41 broedparen
Bonte vliegenvanger	20 broedparen
Boomklever	6 broedparen

Visdiefjes

De visdiefjes doen het de laatste jaren minder goed in Nederland. Op het eiland de Kreupel, waar Nederlands grootste kolonie voorkomt, schijnt het broedsucces aan de lage kant te zijn. In onze regio moeten wij vaststellen dat de kolonies in Zwolle, Hasselt en Bodelaeke dreigen te verdwijnen. Ook in Meppel is hun toekomst niet

verzekerd. In Zwolle, waar de kolonie zich bevindt op het dak van het distributiecentrum van Albert Heijn, horen wij geluiden over het vernieuwen van het dak. Bij de hedendaagse manier van bouwen wordt geen grind meer aangebracht op de daken zodat deze kolonie dreigt te verdwijnen. In Hasselt gaan de gebouwen, waarop de kolonies zich bevinden, gesloopt worden. In de omgeving zijn geen tot weinig alternatieven voor de beide kolonies, zodat ook in deze plaats de visdiefjes zullen verdwijnen. Op Bodelaeke zal, zoals vernomen, volgend jaar begonnen worden met het bouwen van de eerste ecologische woning op het nu nog braakliggend bouwterrein. Samengevat blijkt dus dat in de toekomst de aantallen visdiefjes fors zullen afnemen in deze regio.

Op 23 mei werd er voor de eerste keer een telling gedaan naar het aantal broedparen in Meppel en Hasselt. In Meppel zat slechts één paartje op het dak van BCM, wat later echter verdween. De aangrenzende boomsingel zal hiervan de reden zijn. Kraaien gebruiken deze als uitkijkpost en kunnen vanuit deze positie het dak goed in de gaten houden om bij elk onbewaakt ogenblik toe te slaan. Op het dak van scheepswerf de Kaap telden wij twintig nesten. In Hasselt troffen wij bij Dycore al vijftig nesten aan. Het andere dak, niet toegankelijk door de slechte staat van onderhoud, vlogen slechts een enkel paartje rond. Op het bouwterrein van Bodelaeke vonden wij de eerste twee nesten. Daar er meer visdiefjes rondvlogen, konden er dus nog nesten bijkomen. Op 3 juni werd een telling uitgevoerd in Meppel en kwamen wij op een totaal van 31 nesten bij scheepswerf de Kaap. Op het dak van BCM was het paartje zoals al aangegeven verdwenen. Op 6 juni zijn de nesten geteld op het dak van Dycore in Hasselt. De kolonie was nu uitgegroeid 73 nesten. De andere kolonie in Hasselt bestond uit slechts enkele broedparen die op een latere

datum zelfs verdwenen waren. Op Bodelake hebben wij maximaal 11 nesten geteld.

Op 26 juni was een volgend bezoek gepland bij Dycore. Het was de bedoeling om de nu aanwezige jongen van een ring te gaan voorzien. Bij het naderen van de kolonie viel het op, dat er slechts enkele visdiefjes rondvlogen. Dit was geen normale situatie. Bij

Parende visdiefjes (foto Renee Koster)

het aanwezig zijn van jongen in een kolonie is het normaal gesproken een drukte van belang omdat de ouders af en aan vliegen om hun jongen te voeren. Op het dak aangekomen bleek al gauw wat de reden was. Er waren geen jongen meer aanwezig, althans geen levende jongen. Wel troffen wij tientallen dode jongen aan. Bij nadere inspectie van de dode jongen bleken ze allemaal plat geslagen te zijn. Ook troffen wij een schep aan, die geplaatst was tegen een airco. Er was dus iemand (of meer

personen) op het dak geweest die er voor gezorgd heeft dat de aanwezige jonge visdiefjes opgeruimd waren. Wat de reden van het opruimen van de jongen en dus ook de kolonie geweest is blijft voor ons een raadsel. De kolonie bevond zich aan het eind van een doodlopende weg op het industrieterrein. Verkeer komt er niet en omliggende panden staan leeg. Van overlast kon dus geen sprake zijn.

In Meppel waren de ontwikkelingen positief. Een fors aantal jongen zijn vliegvlug geworden. Ook hebben wij nog ruim twintig jonge visdiefjes van een ring kunnen voorzien.

Bijzonderheid

Tijdens de eerste controle op het dak van de Kaap troffen wij evenals de voorgaande jaren weer het nest met drie eieren van een scholekster aan, althans dat dachten wij. Op zich is dit geen bijzonderheid want op veel daken in Meppel, die voorzien zijn van grind, broeden scholeksters. Bij het tellen van de nesten van visdiefjes moet er goed opgelet worden waar je de voeten neer zet. De eieren worden soms zonder nestmateriaal gewoon tussen het grind gelegd en vallen dus niet op. Daar wij meer letten op de aanwezige nesten van visdiefjes, werd er niet of nauwelijks naar het nest van de “scholekster” gekeken. Bij een controle op een latere datum naar de nesten van de visdiefjes troffen wij een dood scholeksterjong aan. Maar het nest, van wat wij dachten van een scholekster te zijn, bevatte nog steeds drie eieren. Dit was dus niet mogelijk en een nadere inspectie van het scholeksternest was dus een vereiste. Hieruit bleek, dat de aanwezige drie eieren wel erg groot waren voor een scholekster. Op hetzelfde moment vloog er een zilvermeeuw over het Meppeler Diep en de eerste opkomende gedachte was dus dat het nest weleens van een zilvermeeuw kon zijn. Achteraf bleek dit niet het geval te zijn want door de omliggende omgeving af te zoeken met de verrekijker ontdekten

wij op een lichtmast een kleine mantelmeeuw. Deze meeuw had dus besloten om zijn nest te maken in een visdievenkolonie. Daar deze grote meeuwen bekend staan als predatoren ging dit broedgeval niet zonder slag of stoot. Vooral toen de kleine mantelmeeuwen jongen hadden en deze dus gevoerd moesten worden, werden ze zwaar belaagd door de visdiefjes en scholeksters. Ook de kleine jongen, die in dit stadium bijzonder kwetsbaar zijn, waren hun leven niet zeker maar konden dekking vinden tegen de aanvallen van de visdiefjes door onder een apparaat van een airco te kruipen. Bij het groeien van de jongen pasten ze op een gegeven moment niet meer onder dit apparaat en waren ze wel genoodzaakt om er onderweg te komen. Dit had ongetwijfeld tot gevolg dat er nog een jong gesneuveld is. Ondanks dit geruzie zijn ze er toch nog in geslaagd om één jong groot te brengen.

Wij hebben gedurende een dag een camera op het dak geïnstalleerd om het doen en laten van dit broedgeval vast te leggen. Een fragment uit het filmpje is te vinden op de website van onze werkgroep, waaruit duidelijk de verstandhouding tussen de visdiefjes, scholeksters en kleine mantelmeeuwen naar voren komt.

Jonge kleine mantelmeeuwen

Bodelaeke

In maart hebben wij voor de eerste keer een bezoek gebracht aan het bouwterrein van Bodelaeke. Er was een zanddepot aangelegd op het laatste stukje bouwterrein, zodat het gebiedje voor de plevieren e.d. een stukje kleiner was geworden en de bult zand kon natuurlijk ook een negatieve werking hebben op de rest van het gebiedje. Toch waren er plevieren, kieviten, tureluurs en scholeksters aanwezig. Het was voor ons dus afwachten wat het komende broedseizoen zou brengen. Op 2 april hebben wij voor de eerste keer het gebiedje oppervlakkig afgezocht naar evt. aanwezige nesten. Tot onze verbazing vonden wij al een nest van de bontbekplevier met 4 eieren. Dit is bijzonder vroeg want normaal broeden deze vogels pas eind april of begin mei. Ook werd er al een nestje gevonden van een kleine plevier met twee eieren. Het bleek dus dat ook hier de vogels volop gebruik maakten van het zachte voorjaar om vroeg te beginnen met de

eileg. Ook werden de eerste Kievitsnesten gevonden. De volgende weken, waarbij wij eenmaal per week het gebiedje bezochten, werden er steeds meer nesten aangetroffen. De meeste nesten waren te vinden op de onderverharding van de toekomstige wegen. Het ingezaaide grasland was door verruiging niet meer geschikt voor plevieren, Zelfs Kieviten en scholeksters vonden de begroeiing te hoog en zochten de wat schralere gedeelten op om hun nest te maken. In mei was het weer hoogseizoen wat betreft de aanwezige broedvogels. Het was nu wel opletten geblazen bij het betreden van het gebied. De eerste kleine plevieren, Kieviten en bontbekplevieren hadden nu jongen, terwijl er nog andere plevieren aan het broeden waren of zelfs nog moesten beginnen met de eileg. Ook de tureluurs waren wat laat in dit gebied. In de ruige begroeiing maken ze geen nest en dus moesten ze wachten totdat er op de schralere gedeelten wat pollen met gras, waarin ze altijd hun nest maken, verschenen. In juni verschenen de visdiefjes, maar evenals vorig jaar was hun broedsucces niet hoog. De verruigde gedeelten van het bouwterrein trokken natuurlijk ook vogels aan. Kuifeenden maakten volop gebruik van de ontstane dekking voor hun nesten, zodat dit seizoen een enorme toename liet zien van het aantal broedparen. Het zomerseizoen lokte veel mensen naar dit waterrijk gebied, zodat het op het water steeds drukker werd. Ook verbleven rond deze tijd natuurlijk veel mensen in hun gebouwde bungalows op het park, zodat verstoring natuurlijk niet uit kon blijven. Natuurlijk zijn er maatregelen genomen om mensen erop te wijzen dat tijdens het broedseizoen het betreden van het gebied niet zinvol is. Toch vernamen wij van omwonenden, dat er toch af en toe mensen door het gebiedje liepen. Dit had natuurlijk op de aanwezige broedende vogels en rondlopende jongen een negatieve invloed.

Op 12 tot en met 15 juni werd Sail Giethoorn georganiseerd. Tijdens deze manifestatie werden er volgens de ramingen 50.000 mensen verwacht en werd er naarstig gezocht naar de benodigde parkeergelegenheid. Gelukkig konden wij de voorzitter van Sail overtuigen om het braakliggende bouwterreintje maar beter niet voor parkeergelegenheid te gebruiken. Op het toekomstige evenemententerrein zat nog een paartje kieviten met jongen en lagen er nog twee tureluurnesten met eieren. Begin juni werd het terrein gemaaid. Wij waren nog net op tijd om de bestuurder van de maaimachine te attenderen op de aanwezige nesten, waarvan de eieren ook precies op die datum waren uitgekomen. Het maaien werd een week uitgesteld. Daar het gehele terrein vol kwam te staan met tenten en kramen, maakten wij ons wel zorgen over de aanwezige jongen. Deze konden op het tijdstip van Sail nog lang niet vliegen. Tijdens het opbouwen van de tenten e.d. was het natuurlijk een drukte van jewelste. Natuurlijk waren wij nieuwsgierig of de jongen nog in dit gebied waren of dat ze verdwenen waren. Tijdens het uitlaten van een hond door iemand op de nabijgelegen camperplaats vernamen wij alarmerende tureluurs en kieviten. Hier bleken dus de vogels met hun jongen naartoe getrokken te zijn. Het verbazende is echter wel, dat het evenemententerrein en de camperplaats gescheiden wordt door een strook water van ruim twintig meter breed.

Totaal aantal broedparen van het bouwterrein

Kievit	3
Tureluur	4
Scholekster	4
Kleine Plevier	10
Bontbekplevier	3
Kokmeeuw	1
Visdief	11

Grauwe gans	2
Nijlgans	4
Kuifeend	15

Op de nabij gelegen camperplaats werd ook nog een nest van de kleine plevier en een nest van een kievit gevonden. Door werkzaamheden op het terrein zijn deze echter verloren gegaan.

Op de dijkjes bij de camperplaats, waar de voorgaande jaren de vos ervoor zorgde dat de vogels hier vertrokken, zaten ook dit voorjaar weer vele eenden en ganzen. Tafeleend, kuifeend en grauwe gans voerden de boventoon. Al vroeg in het voorjaar troffen wij enkele nesten aan van de grauwe gans en nijlgans. Kuifeenden en kokmeeuwen gaan later in het voorjaar broeden. In april troffen wij enkele gepredeerde nesten aan van ganzen, maar er waren geen tekenen van veelvuldig bezoek van de vos. De voorgaande twee jaren zorgde dit dier immers voor het opruimen van bijna alle voorkomende nesten en jongen. In mei echter moeten normaal gesproken de kokmeeuwen beginnen met broeden. Wij troffen echter enkele nesten aan die zich in het riet in het midden van sloten bevonden. Dit was geen goed teken. De meeuwen zochten een veilige plek op die onbereikbaar was voor de vos. Van kolonievorming was dan ook geen sprake. Ook de kuifeenden waren wel aanwezig, maar gingen niet over tot nestelen. Later bleek dat veel kuifeenden hun nest gemaakt hadden op het naburige bouwterrein van Bodelaeke.

Bijzonder groot legsel van de kuifeend, namelijk 23 eieren. Deze eieren zijn in een later stadium uitgekomen.

Bijeneters

Na vier jaar op een rij broedgevallen van bijeneters gehad te hebben in onze regio, braken er in de eerste helft van mei spannende tijden aan voor onze werkgroep. In het vroege voorjaar was er nog een steilwandje aangelegd. Dit hadden wij liever in het najaar van 2013 gedaan om het zand voldoende tijd te geven in te klinken maar door de natte omstandigheden ter plaatse was het niet mogelijk dit te realiseren. Eind april hadden wij het wandje klaar om broedgelegenheden aan de bijeneters te geven.

Begin mei kregen wij echter te maken met veel neerslag. Waarnemingen van bijeneters bleven achter bij de verwachtingen. Dagelijks werd nu het gebied bezocht om de aankomst van de bijeneters niet te missen. Helaas hebben wij ze niet waargenomen in het gebied. Wel kregen wij later in het seizoen een melding van de heer E. de Boer. Hij had tijdens een aanwezigheid in de regio van de broedlocatie waarnemingen gedaan van bijeneters bij de nestwand. Wij kunnen er dus vanuit gaan dat de vogels wel even bij hun nestlocatie van vorig jaar gekeken hebben, maar in een later stadium verder getrokken zijn. De conclusie is dan ook dat wij dit jaar geen broedgeval van de bijeneter kunnen noteren in onze regio. Op Texel verbleven enkele dagen bijeneters, maar door onze contacten op dit eiland vernamen wij dat ze geen gedrag vertoonden om hier te gaan nestelen. In een later stadium vertrokken de vogels.

Ook van onze contactpersonen, die over geheel Nederland gebieden in de gaten houden, vernamen wij geen positieve geluiden over aanwezigheid van bijeneters en wij gingen er dan ook vanuit, dat wij het dit jaar zonder broedgevallen van bijeneters moesten stellen.

In augustus ontvingen wij een berichtje van Matthias Koster. Al enkele jaren determineert hij de prooiresten die in de nestholte van bijeneters achterblijven. Via via had hij vernomen dat er waarschijnlijk een paartje bijeneters had gebroed in de duinen bij Santpoort. Dit gebied is in eigendom van Natuurmonumenten en dus hebben wij contact gezocht met hen. Hier werd onze vraag naar het evt. aanwezige broedgeval positief beantwoord. Wij vernamen ook dat dit broedgeval door vossen was gepredeerd. Natuurmonumenten verwees ons door naar Ruud Brouwer. Hij heeft het broedgeval gevolgd. Het broedgeval bevond zich in een voor mensen afgesloten duingebied. Toch is er besloten geen ruchtbaarheid aan dit broedgeval te geven om enthousiaste

vogelaars (fotograven) niet in de verleiding te brengen om toch de nestplaats te bezoeken.

Evenals voorgaande jaren leek het ons zinvol om de in het nest aanwezige prooiresten nader te onderzoeken. Matthias Koster heeft deze taak de voorgaande jaren uitgevoerd en was nu ook bereid om te kijken of er nu verschil in prooien tussen dit duingebied en de locaties meer gelegen in het binnenland zit. Van Natuurmonumenten verkregen wij toestemming om dit afgesloten gebied te betreden en prooiresten uit het nest te verzamelen. Vanaf ongeveer 8 augustus werden de bijeneters niet meer waargenomen in dit duingebied en waren vertrokken naar zuidelijke oorden. Op 12 augustus hebben Ate Dijkstra, Matthias Koster, Ruud Brouwer en Hilbert Folkerts de nestplaats bezocht. Hieruit bleek dat de vos het nest vanaf de onderkant had uitgegraven. Daardoor waren de prooiresten, die zich normaal in de nestholte bevinden, verspreid door de gegraven gaten. Toch werden er nog resten van bijna 1000 prooien verzameld. Na determinatie van de prooiresten bleek, dat hommels het meest als prooi werden aangevoerd en libelles op de tweede plaats kwamen. Dit is wel een wezenlijk verschil met de prooien in onze regio. In onze regio waren hommels en wespen de meest aangevoerde prooien. Verklaring voor de hoeveelheden libelles was, dat de nestlocatie zich bevond aan de rand van een duinmeer.

Druk aan het werk om de prooiresten uit het zand te zeven.

Ontwikkelingen in Europa

De bijeneter, die in Duitsland als graadmeter betiteld wordt voor de opwarming van de aarde, heeft het in dit land goed gedaan. In Rheinland Pfalz is voor zover de bekendmakingen een toename geweest van het aantal broedgevallen, dat momenteel op ruim 150 broedparen wordt geschat. Je kunt dus stellen dat de bovengrens van hun verspreidingsgebied nu op de hoogte van Luxemburg is gelegen. Ook in Frankrijk komen in het noorden steeds grotere en meer kolonies voor als de voorgaande jaren en ook hier ze je dus het aantal broedparen duidelijk toenemen.

Er zijn broedgevallen bekend in Denemarken en zelfs de Scandinavische landen. Ook Engeland had voor het eerst sinds jaren weer een broedgeval. Het steeds verder naar het noorden toe oprukkende verspreidingsgebied van de bijeneters zal er toe

leiden, dat ook in Nederland de bijeneter naar verwachting een regelmatige broedvogel zal gaan worden.

Gegevens uit de omliggende landen ontbreken nog op het moment van schrijven van dit artikel. Bij het ontvangen van nieuws uit onze omliggende landen zal dit geplaatst worden op de site van Werkgroep Bijeneters Nederland.

Oeverzwaluwen

Op vijf april hebben een negental vrijwilligers van onze vogelwerkgroep de wand bij Tweeloo weer gereed gemaakt voor het komende broedseizoen. Op zeven april ontdekten wij de eerste oeverzwaluwen. De weken erna groeide het aantal zwaluwen, maar naar het zich liet aanzien, zouden wij de gemiddelde aantallen van de vorige jaren niet halen. Wij konden ook geen oorzaak vinden wat betreft de achterblijvende aantallen. Rond half april kregen wij een melding dat bij een zanddepot bij een bedrijf op het industrieterrein Sethehaven een grote kolonie zich aan het vestigen was. Waarschijnlijk heeft een groot gedeelte van de kolonie, welke normaal bij Tweeloo broedt, hun broedlocatie verplaatst naar dit industrieterrein. Deze kolonie groeide tijdens het voorjaar naar ruim 160 nesten. Door overleg met de eigenaar van het zanddepot zijn werkzaamheden aan dit depot niet uitgevoerd, zodat de oeverzwaluwen hier ongestoord hun jongen hebben kunnen grootbrengen. Bij Tweeloo bleef het aantal broedparen beperkt tot 43. Bij de zandwinning aan de Bremenbergweg hebben ruim 100 broedparen gebruik gemaakt van een zanddepot.

Helaas hebben onverlaten tijdens de vakantieperiode de kunstwand bij Tweeloo van een, in hun ogen, kunstwerk voorzien. Ongeveer 5 meter graffiti ontsiert de wand. Dit is

aangebracht toen de oeverzwaluwen nog jongen in de nesten hadden. De langdurige aanwezigheid van deze onverlaten moet een zeer versturende werking gehad hebben op de zwaluwen. De jongen waren nog volop aanwezig in hun nesten. Wat de gevolgen van deze actie geweest zijn kunnen wij niet overzien. Wel is er een nestgang aanwezig onder de beschildering. Laten wij hopen dat er geen gekleurde oeverzwaluwen rondvliegen of rondgevlogen hebben.

Jaarlijks onderhoud zwaluwenwand

Overzicht van de aantallen oeverzwaluwen in de gemeente Meppel. In negatieve zin hadden wij in 2012 slechts 83 broedparen. Wij hebben ook jaren gekend met 400 en zelfs 500

broedparen. Als wij de gegevens van de afgelopen jaren raadplegen, dan zijn ongeveer 300 broedparen in de Gemeente Meppel het gemiddelde.

2011 aantal 328

2012 aantal 83

2013 aantal 308

2014 aantal 305

Natuurwerkdag

Daar wij al jaren op basisscholen actief zijn met educatie op het gebied van de natuur, werden wij benaderd door Landschapsbeheer Drenthe om in samenwerking met hen nestkastjes te maken op de OBS de Oosterboerschool. Wij hebben het plan gemaakt om dit te gaan combineren met een natuurwerkdag bij de oeverwaluwenwand bij Tweeloo. Op deze manier konden wij een tiental nestkasten ophangen in dit gebiedje en wij konden jonge wilgenopstand e.d. voor de wand verwijderen. Dit voorstel naar de school toe werd geaccepteerd en op 7 en 14 februari werden 25 nestkasten gemaakt door de leerlingen van groep 7. Met Landschapsbeheer Drenthe, OBS de Oosterboerschool en onze vogelwerkgroep werd overeengekomen dat wij op 21 februari met een groep leerlingen nestkastjes gingen ophangen en met een groep de jonge opstand van boompjes gingen verwijderen. Daar Landschapsbeheer vaker werkt met groepen in de natuur, is deze stichting in het bezit van voldoende materialen om deze werkzaamheden te verrichten. Voor begeleiding waren er vier vrijwilligers van Vliegvlug, twee van de OBS en iemand van Landschapsbeheer aanwezig. De weersomstandigheden waren op 21 februari goed te noemen.

Maar liefst 25 leerlingen hebben deze dag hun handen uit de mouwen gestoken. De door hen op school gemaakte nestkasten zijn door een deel van de leerlingen zelf opgehangen en een deel heeft zich bezig gehouden met het verwijderen van jonge houtopstand. Een verrassing voor de leerlingen was het bezoek van RTV Drenthe.

Het ophangen van de nestkastjes in beeld gebracht

Deze hebben opnamen gemaakt van de werkzaamheden die werden verricht door de leerlingen. Ook kwam er nog een leerling aan het woord om uitleg te geven over het doel van hun werkzaamheden. Voor de leerlingen natuurlijk een leuke ervaring als ze zichzelf terug kunnen zien op de TV. Na een dag in de buitenlucht werken bij de oeverzwaluwenwand konden wij met

een goed gevoel terugkijken op deze, door ons voor de eerste keer georganiseerde, natuurwerkdag.

Torenvalken

Het gaat landelijk niet goed met de torenvalken. Ook in ons werkgebied blijven de aantallen achter. Enkele jaren geleden hadden wij meerdere nestkasten bezet, nu moeten wij het stellen met slechts een paar bezette nestkasten. Op de Veendijk hadden

Nestkast met jonge torenvalken

wij in de goede jaren drie nestkasten bezet, nu slechts één. Bij

de familie de Groot werden door nijlganzen al enkele jaren pogingen gedaan om de nestkast te kraken. Door het midden van de vliegopening van de nestkast te voorzien van een latje, werd het de nijlganzen moeilijker gemaakt om toegang te krijgen en op deze manier lukte het ons ook om de ganzen te weren. De laatste drie jaren echter troffen wij in de nestkast in het begin van hun broedseizoen wel torenvalkeieren aan, maar later bleken deze verdwenen te zijn. Ook troffen wij veren aan van torenvalken. Naar alle waarschijnlijkheid werd deze nestkast bezocht door de steenmarter.

Onlangs zijn wij in het bezit gekomen van enkele aluminium lantaarnpalen. Deze zijn geschonken door de gemeente Meppel. Deze worden voorzien van een nestkast. Door het gladde oppervlak van de paal hebben marters geen mogelijkheden om de nestkast te bereiken.

Digitale tijdperk

Dit jaar zijn wij begonnen met het versturen van nieuwsbrieven. Deze voor ons nieuwe vorm van het verspreiden van nieuws is goed ontvangen bij onze doelgroep. Vrijwilligers, donateurs en belangstellenden blijven op deze manier op de hoogte van de laatste ontwikkelingen. Van een klein gedeelte van onze donateurs is echter geen mailadres bekend of is niet meer actueel. Mocht u geen nieuwsbrief van ons ontvangen, dan kunt u hiervan melding maken via info@vliegvlugmeppel.nl.

Een meer uitgebreide versie van dit jaarverslag kunt u t.z.t. vinden op de site www.vliegvlugmeppel.nl.

Bestuur 2014

Hilbert Folkerts	voorzitter
Wil Kouwenhoven	secretaris
Harry Talen	penningmeester
Henk van der Waal	lid
Henk Boer	lid

Werkgroepen

Weidevogels Wanneperveen	Klaas Tuut
Weidevogels Nijeveen	Hendrik Withaar en Jelmer Bakker
Weidevogels Barsbeek	Hilbert Folkerts
Uilen; Nijeveenen Veendijk	Jans Bijker en Antonio de Boer
Zwartsluis en Hoge Land	Rene Koster en Hilbert Folkerts
Mastenbroek	Luuk Buit
Nestkasten Darp	Fred de Groot
Nestkasten Havelterberg	Hilbert Folkerts

Colofon

Informatie: Vogelwerkgroep Vliegvlug
Foto's: Renee Koster, Romke Kleefstra en archief Vliegvlug
Website: www.vliegvlugmeppel.nl en www.bijenters.nl
E.mailadres: info@vliegvlugmeppel.nl

